Ч. 147 Середа 5 (17) Липня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Молодочех о опозициї.

Суть хвилї в котрих і найзагорільші і найзавзятїйші люди опамятують ся і розважають, що роблять. Але то на всякий случай мусять бути люди інтелїґентні, розумні і мислячі. Они хоч хвилево дадуть ся пірвати пристрастям, все таки скорше або пізнїйше опамятують ся і зміняють своє поступованє. Лиш де брак інтелїґенциї, де розсяде ся темнота духова, де люди дальше не мислять як від миски до рота, там завзятости і загорілости нема кінця; там на ослїп розбиває ся і руйнує ся все, що стане в дорозї без взгляду на то, чи то, що розбиває ся зле або добре, або чи тота руйнуюча робота може дїйстно вийти в хосен. Коли такого рода люди возьмуть ся до полїтики, то їх робота і тут буде така сама, як ось ми єї зхарактеризували.

Ми мали вже нераз нагоду вказати на то, що в полїтицї опозиция і опозицийна партия єсть не лиш добра, але навіть і конечна, бо лиш тим способом іде поступ, коли супроти закостенїлого консерватизму виступає опозиция. Але та опозиция мусить бути розумна і розважна, не слїпа в своїй завзятости, але маюча ясно свою цїль перед очами і не руйнуюча все, хоч би щось було й доброго, лиш для того, що оно не єсть по думцї опозициї. І то доказували ми вже нераз, що остаточною цїлью розумної опозициї єсть прийти до власти і заняти місце тих, против котрих вела ся опозиция, щоби вести роботу ще з більшою силою і більшим поступом, як вели єї попередники опозициї. Опозиция така стремить до зміни відносин, до зміни ситуациї, а скоро та зміна настане, то й опозиция перестає бути опозицию, хоч зовсїм природно против неї виступає знов друга опозиция. Часто буває, що навіть дуже маленькі зміни, майже незначні спонукують опозицию зміняти своє становище а в тім лежить як-раз розум полїтичний, щоби використати навіть дрібницї.

Молодочехи творили доси в нашім парламентї найзавзятїйшу опозицию, але тепер, скоро настали зміни, зачали вже й они зміняти своє поступованє а хоч цїла ческа партия опозицийна все ще не покинула свого давного становища, то все відзивають ся з посеред неї голоси, котрі числячись розважно з обставинами подають раду як і що робити. З тих голосів уважаємо дуже важним і для нас письмо одного із молодоческих проводирів, др. Герольда, оголошене в Narod. List-ах, бо оно показує нам і поучає що значить опозиция, як она повинна вести ся, коли має вийти в хосен народови. В письмі тім під заголовком „О нашій полїтичній ситуациї“ каже др. Герольд між иншим так:

„В наслїдок упадку коалїциї і в наслїдок надій, які опісля настали, відносини ческої делеґациї в Радї державній змінили ся не лиш формально, але й взагалї ситуация поліпшила ся. Не єсть то нїякий оптимізм, але переконанє, що опирає ся на ряді проявів і подій, коли скажу, що ситуация ческих послів в Радї державній уложила ся так, що тим послам припадає в участи окрема задача. Молодоческа партия вступила до Ради державної яко партия опозицийна. Віче в Німбурзї наложило на ню опозицию і ухваляло, щоби витревати на тім становищи. Однак не справедливо осуджувало би ся то поступованє і було би полїтичною похибкою, коли-б серед загалу проголошувано опозицию яко полїтичну цїль партиї і цїлого народу та коли б думано, що опозиция єсть одиноким тактичним способом до здїйстненя полїтичної проґрами сеї або тої партиї. Партия полїтична може й мусить завсїгди розважити, коли ходить о користи репрезентованого нею народу, чи средства, які вибрала відповідають даним відносинам і чи можна уважати їх за найлїпші зі взгляду на осягненє цїли. Подібно як булоби хибно уважати опозицию ческих послів „з гори“ за щось тревалого, незмінного, так само хибно єсть думати, що здобути собі більшість в парламентї, а взглядно прилучити ся до якої небудь більшости парламентарної єсть властивим средством до осягненя полїтичних цїлей. Не опозиция сама з себе служить до того, щоби відносини, шкідливі для ческого народу усунути. В хвили, в котрій в наслїдок опозициї ческий нарід одержав би можність заспокоєня своїх бажань, було би патріотичним обовязком репрезентантів народу розважити, чи би не належало залишити опозицию. Парламентарна більшість, навіть коли-б мала власть виконаня своїх ухвал, могла би лиш тогди якійсь партиї полїтичній а специяльно ческому народови принести користи і зиск, коли-б рішила ся сама працювати над здїйстненем наших народних бажань. Такої більшости на жаль нема і мало єсть надії, щоби могла утворити ся. Крім того не можна забувати, що навіть сильна воля парламентарної більшости сама собою нїчого не значить, скоро власть виконуюча, а взглядно мінїстерство, не єсть переняте тою самою проґрамою, і скоро рішаючі круги не хотять перевести тої проґрами з цїлою енерґією.

Опозиция для опозициї єсть по-

8)

ЧИМ ЛЮДИ ЖИВІ.

(Гіґієнїчно-культурна розвідка).

II.

Всїлякі материяли на поживу — Збіже і стручкові ростини. — Огородовина. — Обрістники і губи. — Дрібні звірята яко пожива. — Канїбалізм або людоїдство. — В чім єсть вартість поживи і як она відживляє тїло.

(Дальше.)

Стоноги звістні чей кождому. Суть то малі й досить гидкі звірятка, котрі не люблять сьвітла і длятого жиють в темних а вогких місцях, в затїнках, в пивницях, під помостами в хатах, під камінєм і т. д. Суть такі стоноги, що жиють навіть у водї, а то одні в солодкій водї, а другі у водї солоній, морскій, або такій, котра первістно була морскою як н. пр. в многих солоних озерах. Ледви чи кому прийшло би на гадку, що й ті звірятка, не всї, але декотрі з них служать людем за поживу. Найбільше звістні у нас т. з. суховемні стоноги, а іменно сива стонога, котра дуже часто знаходить ся у нас по вогких хатах і стонога кулянка, котра жиє під камінєм, а котра, скоро єї дотикнути ся, звиває ся зараз в кульку. Всї стоноги замітні тим, що мають сім пар ніг і їх треба добре відріжнити від так званих многоніжок. Стоноги зачисляємо ще після їх будови до раків, а многоніжки мають по 15 до 64 пар ніг і зачисляють ся вже до комах. Єсть богато людий, котрі тих звірятoк дуже гидять ся і не можуть на них навіть дивити ся без огидженя, а мимо того й они в доборі людской поживи грають також досить важну ролю. Пригадаємо лиш то, що наші звичайні стоноги служать у нас ще до нинї за лїк на деякі недуги — розуміє ся у людий забобонних, бо по правдї сказавши, не мають они яко лїк нїякої вартости. У нас єсть н. пр. досить загальний погляд, що стоноги суть дуже добрим лїком против налогового пияньства. Стоноги треба — кажуть — усушити, стерти на порошок і дати пиякови випити з горівкою, раз, другий і третий, а він певно перестане пити. Дехто знов думає, що стоноги суть добрим лїком від пропасницї. Ба, той погляд, що стоноги суть добрим лїком був давнїйше загальний мало чи не у всїх народів і длятого продавано давнїйше стоноги навіть в аптиках. Найбільше славились стоноги з Малої Азиї яко лїк против кровавої мочи і продавали ся на вагу волота. Нинї стоноги не мають яко лїк нїякого значіня, бо люди набрали ся вже на стілько розуму, що не все то, що гидке, мусить зараз бути й добрим лїком.

За то один рід стоног має ще й нинї яко пожива велике значінє. Єсть то т. зв. стонога сольна, або сольний рачок, звірятко маленьке, ще менше як наша звичайна стонога, але котре жиє великими масами в деяких солоних озерах, іменно в озері коло міста Руджтавн і в озері Морно в удїльній державі Невада в Сполучених державах північної Америки. Там живлять ся ним Індияни. Ті звірятка знаходять ся також в солоних озерах в Марокку, де їх називають „буд-фезанї“ і споживають у великій масї.

У нас кажуть: „Добре псу муха“ — а в Америцї або в Африцї можна сказати: Добре Індиянинови або Муринови й муха. Індиянам в державі Невада дає т. зв. „калїфорнїйска водна муха“ дуже важну, можна би сказати, головну поживу. Згадані вже повисше озера вкривають ся в липню кождого року множеством червачків тої мухи. Филї води несуть їх до берега і тут усипують з них попід берегом цїлі купи. Тогди приходять Індияни з племени Пах-Уте зі всїх сторін і збирають їх а відтак сушать на сонци. Скоро червачки висхли, то Індияни труть їх в руках і тим способом облущують з верхної шкаралупки, а тогди лишає ся сам чистий червачок, дуже подібний до жовтого зерна рижу. Ті червачки труть они відтак на муку і роблять з них всїлякі страви, котрі мають бути навіть дуже добрі і нагадують трохи мясо. Юшка з тих червачків має бути навіть знаменита. — Декотрі африканьскі мурини живлять ся також червачками з мух і уважають їх навіть за великий присмак

хибкою, більшість для більшости єсть нещастєм для кождого народу, котрий знаходить ся в такім положеню, як нарід чеський. (Для ілюстрациї сих слів д-ра Герольда вкажемо лиш на поступоване теперішної опозициї і пригадаємо ті часи, коли то рускі посли у Видни держали ся більшости для більшости і рускі сьвященики голосували з жидівскими лібералами против інтересів церкви і тим дали собі вирвати вплив на школу).

Дальші погляди др. Герольда на становище молодоческої партиї суть для нас меншої ваги. Згадаємо ще лиш про то, як собі др. Герольд представляє закінчене теперішного провізоричного стану. Він каже: Або ще буде зроблена проба, щоби пустити парляментарну машину в рух без рішучої угоди з ческим народом, а тогди та проба стрітить той сам опір ческого народу і его послів, що доси, або укріпить ся переконане, що без залагодженя ческої справи не можна думати о тревалім управильненю внутрішних відносин держави і що залагоджене тої справи повинно становити актуальну програму будучого правительства.

Перегляд політичний.

На вчерашнім засіданю Палати послів закінчено дебату над буджетом міністерства фінансів і розпочала ся дебата над етатом міністерства торговлї. Правительство заповіло новий проект закона промислового.

Рада громадска в Цилеї ухвалила резолюцию взиваючу всїх послів нїмецких, щоби они при третім читаню голосували против буджету. Мимо того здаєсь бути певною річию, що яких 60 послів з нїмецкої лївицї буде голосувати при третім читаню за буджетом.

Найбільше сензацийною вістию єсть нинї слїдуюча вість з Софії: Коли Стамболов вертав вчера вечером з клюбу униї в супроводї Петкова напало на него кількох людий, котрі так тяжко его покалїчили ножами, що треба було єму обі руки відняти. Стан его єсть безнадїйний. Можна о Стамболові всїляко судити, але можна й то сказати, що напад на Стамболова взглядно его смерть, єсть грізним memento і для кн. Фердинанда болгарского.

Новинки

Львів дня 16 липня 1895

— **Іменованя.** П. управитель Міністерства судівництва іменував судового ад'юнкта в Чернівцях Ант. Невечереля заступником прокуратора державного в Чернівцях. — Ц. к. краєва Дирекция скарбу у Львові іменувала провізоричних офіцияльів горалень: Брон. Рожаньского, Йос. Кендзєрского, Ів. Сливиньского і Йос. Тулею дійствними офіцияльами горалень. — Президия краєвої Дирекциї скарбу іменувала: рахункових офіцияльів Йос. Блихарского і Стан. Кольковича ревідентами; провізоричного офіцияла Павл. Вінцковского та рахункових асистентів Ів. Горбачевского і Казим. Конюшевского офіцияльами; асистента Ів. Грабовского провізоричним офіцияльом рахунковим, провізоричного асистента Ів. Перуна і практикантів Валер. Тесляка і Вяч. Дашиньского асистентами; вкінци практиканта Петра Шихульского провізоричним асистентом рахунковим.

— **Перенесеня.** Є. Е. п. Намістник перенїс ц. к. старших інжинерів Казим. Махневича зі Львова до Кракова і Фр. Дутковского з Тарнобжеґа до Перемишля, а ц. к. інжинера Людв. Реґеца з Кракова до Тарнобжеґа.

— **Митрополичий Ординарият у Львові** розписав конкурс на дві посади греко-кат. душпастирів в Америцї, а то в Буфальо і в Тавґер. О ті посади можуть убігати ся лише безженні сьвященики або вдівцї.

— **Зміна властителя.** Маєтність Камінку струмилову, власність ґр. Мірової, купив ґр. Роман Потоцкий за два мілїони зр.

— **Огнї.** Вчера о $5^{1}/_{2}$ годині пополудни вибух огонь в стайни касарень артилериї ім. цїсаря Фердинанда при Городецкій улици. На ратунок наспіли сторожі огневі: войскова і „Сокіл" і при помочи войска кинули ся на дах горючого будинку. Зірвано часть даху бляшаного, а чотири сикавки залили прасоване сїно такою скількостию води, що по трех чвертях години угашено огонь. Пожар повстав імовірно в наслїдок неосторожности вояків з папіросами. — В ночи з 12 на 13 с. м. вибух огонь в Золочеві, в північній части ринку. Жертвою пожару стало кільканайцять домів, між ними й пропінация. — Дня 12 с. м. знищив огонь в Смерекові, жовківского повіта, 23 господарств з 60 будинками. Огонь був імовірно підложений. Шкоди великі. Місцевий віїт стратив до 3000 зр., а був обезпечений на 400 зр. — Того самого дня згоріла в Водниках коло Мариямпола деревляна церков і три доми. Причина огню незвістна.

— **Палїйку** Розалію Хміль, що — як ми вчера доносили — підпалила власну хати на Кленарові коло Львова а відтак утїкла, вислїдила вчера над раном жандармерия і відставила до суду.

— **Зріст шкільництва в місті Львові.** В роцї 1884-ім було у Львові 27 шкіл, 260 учителів і 7.340 учеників і учениць — а нинї єсть уже 33 шкіл, 470 учителів і 12.000 учеників і учениць. Одинайцять шкіл має власні будинки.

— **Іспит в висшій школї рільничій в Дублянах** відбув ся в днях 9, 10 і 11 с. м. під проводом д-ра Лянґого. Іспит зложили: Ів. Сїлецкий учитель семинариї учительскої в Самборі, Володимир Ґродский учитель школи рільничої в Городенцї і Перемислав Холева учитель школи рільничої в Кобірницях.

— **Глузоване судьби.** В Берні на Зелені сьвята сего року утопили ся пекарчук В. Стшелецкий і его суджена тому, позаяк не було звідки взяти гроша на покрите коштів вінчаня. А тепер, підчас послїдного тягненя льосів „Червоного хреста" головна вигранa як-раз припала на льос, котрий був власностию Стшелецкого, а по его смерти перейшов в спадщинї на матїр.

— **Незвичайно траґічну пригоду** описує „Кіевское Слово". Пригода стала ся в повітї радомишльскім в місточку Малинї. Вечером около 5-ої години жінка механіка Р., занятого в фабрицї паперу, пійшла з дочками до купелї. При рiцї зійшла ся з родиною машиніста товариша мужа, зложеної з матери і двох дочок і разом почали купати ся. День був горячий, то купали ся довго

Кождий з тих муринів носить за ухом тоненьку шпичку звану „піррі" і ходить попід дерева та заглядає під кору, чи де нема червачків; скоро знайде якого — а они бувають білі і товсті — то зарав витягає тою шпичкою і їсть.

Ба, й комарі служать людем за поживу. Лївінґстон оповідає, що в глубинї Африки знайшов людий, котрі уважають тамошні комарі за великий присмак; они ловлять їх великими масами і печуть з них пляцки. Шкода, що ті Африканцї не знають ще ческої поезиї! Але може бути, що колись ті гарфіністи і гарфістки, котрі тепер волочать ся по цїлій всхідній Европі а особливо у Львові звеселяють „нарід" своєю музикою та своїми піснями, зайдуть колись і в глубину Африки, а тогди певно тамошні любителї комарів научать ся від них тої піснї, в котрій оттак співає ся:

Не журн ся моя мила, що нїчо' не маєм,
Заріжемо комара, ковбас надїлаєм.

А хиба-ж хрущів не їдять люди? От хоч би й наші селяни: кілько то хрущиків з'їдять они нераз з горохом і бобом, що аж живіт їм здує! Добре то каже Нїмець: „Чоловік не знає, з чого потовстїє". Він і їсть для того хоч би й хруща, таки того нашого, звичайного, що лїтає в маю, а котрого червак, званий борознянком, робить нераз велику шкоду в поли. Я мав одного товариша шкільного, Нїмця. Кілько разів настане май і я побачу першого хруща маєвого, то все собі нагадаю того товариша. Він бувало ловить одного хруща за другим, відкручує кождому головку і висисає випливаючий сок з него. Ми, его товариші, гидимось тим і висьміваємо его, а він ще й нас заохочує та каже, що хрущ має зовсім такий самий смак, як мігдали. Може бути; я его й до нинї не їв, то й не скажу. Але єсть богато людий, котрі їдять хрущі маєві а навіть варять з них рід зупи. Давними часами смажено хрущі маєві в цукрі і уживано їх яко добрий спосіб на „люби мене". З маєвих хрущів можна також робити олїй, розуміє ся не придатний до їдженя, але не злий до сьвіченя і до мащеня шкір. Великий горнець наповняють хрущами, вкривають дротянним ситом і кладуть горі дном на миску, в котрій єсть трохи води а відтак всувають в добре напалену піч; з хрущів зачинає тогди скапувати в миску олїй. З 30 лїтрів хрущів можна тим способом наробити 4 лїтри олїю.

Суть ще й инші роди хрущів, котрі служать людем за поживу. Стародавні Римляни уважали за великий присмак червака, з котрого вироджує ся великий хрущ, найбільший з наших хрущів т. зв. рогач або оленок — котрого самчик має великі роги, а котрого можна у нас нераз побачити на дубах. В Чілї і в Перу єсть знову рід водного хруща, званого там „чічі" або „чіче", котрий знаходить ся у водї попід камінєм або межи водними ростинами у великій масї. З того хруща варять отже в тих краях сос, котрий служить за приправу до бараболяної зупи, до котрої додають ще трохи перцюги і мяса. Хрущ той єсть в тих краях навіть досить значним артикулом торговельним.

У нас можна нераз побачити, як сільскі хлопцї пустії підглядають, куди чміль залїтає — де єсть его нора. Знайшовши ї, вибирають они не лиш тих кілька великих комірок з брудного мягкого воску, в котрих єсть мід і з'їдають его, але ще й ловлять самого чміля, роздирають его осторожно, виймають з него міхурець з медом (медовий жолудок) і висисають з него мід. Они роблять мало що не так, як племя Бушменів в полудневій пустини Калаґарі. Італїяньский подорожник розповідає про них так: Бушмени ставлять розбите струсине яйце з водою і ваблять тим способом пчоли, котрі злїтають ся до води. Скоро пчоли обсядуть шкаралупу, бере ї Бушмен і держить в гору та дивить ся, в котру сторону летять пчоли і іде туди. Тим способом відкриє він їх гнїздо і зарав вибирає з него білі як сніг плястри з медом, але уважає особливо на ті, в котрих єсть черв, бо той черв то найбільший присмак Бушменів. Мід з червом має смакувати так, як засолоджена сметана. З такого меду змішаного з червом роблять Бушмени ще й напиток, котрий упивають ся.

Наші пастухи, що пасуть худобу в лїсї, скоро знайдуть яке велике муравлиско, мають звичай затикати в него палицю, котру по якімсь часї витягають і облизують та хвалять собі квасковатий смак палицї. Причина того квасковатого смаку єсть та, що мурашки побачивши несподївано, що щось влїзло в їх муравлиско, думають очевидно, що то якийсь ворог і хотять его позбути ся та випускають на него звістний „квас мурашковий", котрий дуже пече, коли мурашка укусить і в рану напустить того квасу. Ті наші пастухи, видко, недалеко втекли від африканьских племен, котрі живлять ся таки самими мурашками. Африканьский подорожник, Юнкер, розповідає, що коли він був над рікою Бар-ель-Ґазаль, то начальник одного тамошного племени, котрий доставляв єму поживи, прислав єму до кількох днів двайцять великих кошів повних мурашок. З тих мурашок роблять головно олїй, але й їдять їх, розтерши їх на масу. Мурашки ті, каже Юнкер, нагадують смаком кишки, роблені з печінки. „Ми їмо — каже він — день в день таку страву з мурашок з кукурузянним хлїбом. Кілька днів тому назад усмажено менї курку на мурашковім олїю, а я був би присяг, що она усмажена на маслї".

Також і т. зв. білі мурашки або терміти служать людем за поживу. Суть то страшні звірята, не так своїм видом і величиною, як числом і своєю роботою. Не суть то справедливі мурашки, але комахи зближені дуже до наших тарганів або швабів, а називають їх так лиш длятого, що они подобають трохи на мурашки

а найдовше зістала ся у водї дочка механїка, 18-лїтна дівчина, котра иноді діставала нападів конвульсийних. Як на нещастє — в хвили, коли вже всї почали убирати ся, тая дївчина, пливаючи ще в ріцї і на глубени дістала напад та почала топити ся. Маги перша побачивши пригоду, кинулась ратувати дочку, однак тота, вхопивши матір за руку потягнула еї в глубінь. На ратунок матери і сестрі посніпшила молодша дочка, 16-лїтна дївчина. Але і тій не пощастило — мати придавила еї собою і потягла у воду. Тогдї кинулись ратувати всї три женщини родини машинїста, але і їх стрітило те саме. Одна тягнула за собою другу і в борбі з водою тратили притомність і можність ратунку. Сьвідком сеї страшної сцени був рибак, що недалеко плив човном. Він підплив чим скорше до місця пригоди, однак ратунок був над сили. Тонучі женщини перевернули човно з ним і він, лише дякуючи своїй силї, видістав ся сам з нещастя. Тимчасом надбігли над берег ріки люди, між ними і лїкар міский. Кинулись ратувати — та дарма! З видобутих шість женщин ледви двом можна було привернути житє. Утопили ся: жінка і дві доньки механїка і також одна з доньок машинїста. Годї описати розпуки механїка, котрий був підчас цїлої сцени видобутя і безвислїдного ратунку его родини.

— **Удаючи шаленого ошалїв.** Артист народного театру в Берлинї Весельский (родом з Відня) ошалїв на сценї підчас представленя сензацийної штуки „Шалений“. Нещасного ледви удало ся забрати зі сцени до дому божевільних.

— **Дотепний злодїй.** До мешканя зарібника Івана Лесяка при улици Майзельса у Львові, зайшов вчера рано Христоф Тичиньский, щоби винаймити мешканє. Розглянувши ся добре по хатї, попросив жінку Лесяка, щоби пішла з ним до каси ощадности, бо він хоче відобрати там гроші і дати їй зараз завдаток. Женщина послухала, а Тичиньский війшов до каси та велїв їй ждати перед входом. Вистоявши до 10-ої години надармо перед дверми каси, вернула Лесякова домів і застала двері мешканя виломані, а всї річи мужа украдені. Полїция дізнавши ся о мешканю любовницї Тичиньского, Йосифи Беняк під ч. 17 при улици Коперника, засїла ся там і прихопила Тичиньского, як вертав з міста, накупивши за гроші з проданих річий повний кіш ковбас, булок і фляшку горівки. В арештованім злодію пізнано дезертира 30 полку піхоти, що утік 30 червня з арешту на цитадели.

— **Пошесть на риби і раки** проявила ся в Бережанщинї. Як звідтам пишуть, славні з величезних раків стави в Бережанах і Урмани вже цїлком пусті, а по берегах і полях можна бачити богато неживих раків, котрих птицї розносять по полях. В урманьскім же ставі збирають цїлими купами неживі риби і закопують їх в землю, бо вже й воздух почав псувати ся від тих гнилих риб.

— **Нещастні пригоди.** В ночи з суботи на недїлю дня 6 с. м. переїхав зелїзничий поїзд за мостом галицким в Угринові будника Михайла Гурского. Нещастний погиб на місци. Гурский мав 41 лїт і оженив ся перед кількома днями. — Сими днями в Бережанах в мешканю одного підполковника експльодувала бензина і тяжко попарила его дочку. Нещастній не грозить утрата житя, але лежить дуже хора.

— **Грім в школї.** Дня 9 с. м. ударив грім в будинок шкільний в селї Корчесте (повіта сторожинецкого) на Буковинї і тяжко поранив жінку учителя Сорочана. Нещастній виплило око, а єї саму кинув грім на кільканайцять кроків від хати.

— **Померли:** У Львові бувший директор гімназиї Крушиньский в 73-ім роцї житя.

Штука, наука і лїтература.

— **„Часописи правничої“** зшиток за третий четвертрік 1895 р, вийшов з друку і обіймає: „Правду руску“ памятник законодатний права руского з XI віку, в оригіналї і в рускім перекладї, з передмовою і примітками дра Костя Левицкого і „Лїтературні замітки“ А. Дольницкого. „Правда руска“ вийшла також осібною книжочкою і можна єї набути в книгарни наук. тов. ім. Шевченка.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних** оповіщує: 1) Моравско-шлезкий рух вуглевий з Галичиною і Буковиною. Тарифа виімкова для вугля камінного, коксу і цегол вугл. з 1 серпня 1892. З днем 1 липня 1895 увійде в житє додаток II. до висше наведеної тарифи звязкової. 2) Горішно-шлезкий рух вуглевий з Галичиною і Буковиною. З днем 1 липня 1895 увійде в житє додаток IV.

Австро-угорско-росийский рух граничний. З днем 1 серпня 1895 увійде в житє додаток V.

Телеграми.

Софія 16 липня. Злочинцїв, що напали вчера на Стамболова доси не вислїджено. На Петкова они не нападали.

Льондон 16 липня. Доси вибрано 118 униониістів, 10 лїбералів, 4 парнелїстів і 2 антипарнелїтів.

Білград 16 липня. Комісия фінансова скупштини ухвалила 12 голосами против 5 проєкт конверсиї довгів.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1895 після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·46	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам.	—	2·10	6·	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Приходять з

Кракова	1·22	5·10	8·40	7·00	9·06	9·00	—
Підволочиск	2·25	10·00	—	8·25	5·00	—	—
Підвол. з Підзам.	2·13	9·44	—	8·12	4·33	—	—
Черновець	9·50	—	—	1·32	7·37	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	6·17	—	—	—
Стрия	—	—	—	12·05	8·10	1·42	—
Сколього і Стрия	—	—	—	9·16	—	—	—
Белзця				8·00	4·40		

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Віднн 8·56 вечер.

Поїзд блискавичний до Львова 8·40 вечер, з Кракова 2·04 по полудни, з Відня 7·04 рано.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він ріжнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., на то львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Поїзди особові зі Львова відходять до Брухович (від 12 мая до 10 вересня в будні дни) 3·20;

Брухович (від 12 мая до 10 вересня в недїлї і сьвята) 2·26;

Зимної-води (від 12 мая до 10 вересня) 3·45.

До Львова приходять з Брухович (від 12 мая до 10 вересня включно) 8·25.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

і жиють так само як мурашки великими громадами і усипають собі муравлиска так великі, як спорі копицї сїна. Муравлиска термітів мають иноді до 5 метрів висоти, а в обємі при споді 17 до 18 метрів. Они нападають величезними роями людскі оселї і нищать тогди все, що не з каміня або зелїза; обїдять до чиста всї дерева, з'їдять траву, всяке збіже і взагалї ростини, а відтак і беруть ся до самої хати. Обїдять стріху до чиста, сточать бальки, в хатї знищать все, що лиш дасть ся: одіж, обув, книжки і т. д., а то все нераз за одну ніч так, що чоловікови не остає нїчого, як лиш втікати з житєм з того місця, де появлять ся терміти, хоч, що правда, до самого чоловіка они не беруть ся. Одному Арабови коло Бурну, що спав на термітовім муравлиску, не знаючи о тім нїчого, лучила ся така пригода, що він на другий день встав голий — терміти сточили на нїм через ніч всю одіж. Терміти знаходять ся найбільше в Бразилії і Гуянї та в цїлій всхідній Африцї і в Абесинії. Отже навіть такі страшні звірята служать людем за поживу. Місцеві жителї ловлять їх всїлякими способами і їдять, а в многих сторонах Яви приносять їх навіть на торг і продають під назвою „лярон“.

Що люди вже дуже давно живили ся саранчею, то знаємо із сьв. письма, бо й сьв. Іван Хреститель їв саранчу. Саранчу, де она постійно перебуває, їдять і до нинї. Стародавні Жиди прилагоджували собі саранчу на поживу в двоякий спосіб: або збирали в коші і поливали вином, або звичайнійше — як то роблять ще й нинї в Африцї, Арабії і Сириї — парили кипячою ропою з соли, обривали крила, сушили на сонци і відтак їли.

Але мабуть нема поганїйшого звичаю, як той, який водить ся межи Індиянами в Бразилії. Густав Валлїс розповідає в своїх описах подорожи по Бразилії, що для тамошного Індиянина нема більшої приятности, як шукати воші на голові другого Індиянина і таки їх зараз їсти. Він видїв, як один Індиянин приніс своїй жінцї цїлу жменю воший, що їх назбирав у свого сусїда, а та їла їх як найбільшу ласощ.

Із сего всего видимо, що нема майже нїчого, чого би чоловік не їв. Чоловік їсть все — навіть один другого. Швайнфурт розповідає, що коли одного разу переходив через муриньске село, побачив новонароджену дитину, червону як мідь, що лежала на горячім піску на сонци і майже вже доходила, а в хатї на порозї сидїла якась баба та шкребтала якісь бульби. Він спитав еї, чому не возьме дитини із сонця а она відповіла, що нехай ще трохи полежить а она его відтак доріже, то оно буде смачнїйше. Канїбалїзм або людоїдство єсть ще й до нинї в Африцї та на деяких австралїйских островах. В декотрих муриньских селах в глубинї Африки суть навіть ятки з людским мясом, а мурини ідуть до них що дня як би й у нас по мясо волове. Коли спитаємо, звідки міг піти звичай, що чоловік їсть чоловіка, то відповідь на то не може бути инша, як лиш та, що голод первістно научив того, але звичай той укріпила в людех забобонність. Ворожі племена убивають і з'їдають одні других, щоби тим способом удержали перевагу одні над другими, а над озером Нїясса задержав ся до нинї звичай, що король котрий вибирає ся на війну, каже різати невільників з ворожого собі племени і виймати з них серце, котре відтак віддає придворному чарівникови, а той палить его, мішає попіл з мукою і робить тїсто, котре дає їсти вибираючим ся на війну, щоби они в наслїдок того живі з війни вернули.

(Дальше буде)

ІНСЕРАТИ.

Стация зелїзницї
Мушина-Криниця
з Кракова 8 *год.*
зі Львова 12 „
з Пешту 12 „

Ц. к. ЗАВЕДЕНЄ ЗДРОЄВЕ
Криниця (в Галичинї)

Найзасібнїйша щава зелїзиста.

В місци:
почта *три рази денно*,
телеґраф, аптика.

Положенє гірске в Карпатах 590 метрів над пов. моря. Від стациї зелїзничої година дороги битої, добре утриманої.

Средства лїчницї: клїмат підальпейский, купелї зелїзисті, засібні в вільний квас вуглевий, огріванї методою Щварца (в р. 1894 видано їх 40.000).

Купелї боровінові, парою огріванї (в р. 1894 видано їх 16 500)

Купелї ґазові: з чистого квасу вуглевого.

Ц. к. заведенє гидропатичне: під проводом спецнялїста Дра Г. Еберса (в р. 1894 видано 28 000 процедур гидропатичних).

Питє від мінеральних місцевих і заграничних, **Жентиця, нефір, ґімнастика лїчнича. Купелї річнї і спадові.**

Лїкар здроєвий Др. Л. Копфф цїлий сезон стало ордипуючий. Надто 14 лїкарів вільно практикуючих.

Проходи. Дужий великий парк смерековий знаменито удержуваний. Близші і дальші прогулки в чудові Карпати.

Уряджене для ріжних грий товариских (крокет, Lawn tenuis і т. п.).

Помешканя. Більше як 1500 покоїв з комфортом умебльованих, з комплетною постелею, услугою, дзвінками електричними, печами і т. д.

Костел католицкий і церков. Величавий **дім здроєвий,** кілька реставраций, кілька пансіонатів приватних, молочарнї, цукорнї.

Музика здроєва під проводом А. Вроньского під **21 мая**. Сталий **театр,** концерта.

Заведенє фотоґрафічне „Мария“ зі Львова. Читальня дневників і випожичальня книжок.

Фреквенция в р. 1894 4650 осіб.

Сезон від 15 мая до 30 вересня.

В Маю, Червню і Вересню цїни купелей, помешкань і страв в головній реставрациї знижені.

Розсилка води мінеральної від Цьвітня до Падолиста, склади у всїх більших містах в краю і за границею.

В місяци липци и серпни убогим жадні пільги, як увільненє від такс здроєвих і т. п. удїлені не будуть.

На жаданє удїляє обяснень 36

Ц. к. Заряд здроєвий в Криницї.

Головна фабрична
Рукодільня бронзівнича
і склад
виробів церковних
В. УСЦЕНЬСКОГО і В. СКНУРЖИЛЯ
у Львові ул. Галицка ч. 15.

Відливають всякі вироби церковні з серебра, бронзу, хіньского серебра, міди і инших металів. Тоже приймають всякі старі предмети до позолоченя і посеребреня заручаючи за довголїтну тревалість і возможно дешево. 51 (Львів Імпресса)

Публичне бажанє.

Виповняючи перший обовязок совістного купця, примінивсь я до бажаня Вп. Публики, переносячи мою **Торговлю чаю** з гамірної і за-для елєктричної зелїзницї небезпечної улицї Сикстуской до спокійного і пречудного пасажу Гаусмана.

Вдячний слуга
59 **ІЗИДОР ВОЛЬ.**

Подешевіла бриндзя
5 клґр. пересилка 1·96 зр.
знаменитий булїон один клґр
5·50, 6·50, 7·50 і 10 зр.
поручає:
обшар двірский Лапшин
п. Бережани. 61

Бюро оголошень і дневників
приймає
оголошеня
до всїх дневників

С. Кельсен у Відни

поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтаня і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ

Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ Коперніка 21.

На жаданє висилає ся катальоґи.

Поручає ся 9
торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.